

Manidweepa Varnanam (Devi Bhagavatam) Part

2

మణిద్వీపవర్ణనం (దేవీభాగవతం) -2

అథ శ్రీమద్దేవీభాగవతే ద్వాదశస్కంధే

ఏకాదశోఽధ్యాయః ||

వ్యాస ఉవాచ |

పుష్పరాగమయాదగ్రే కుంకుమారుణవిగ్రహః |

పద్మరాగమయః సాలో మధ్యే భూశ్చైవ తాదృశీ ||

1 ||

దశయోజనవానైర్ద్యే గోపురద్వారసంయుతః |

తన్మణిస్తంభసంయుక్తా మండపాః శతశో నృప || 2

||

మధ్యే భువి సమాసీనాశ్చతుఃషష్టిమితాః కలాః |

నానాయుధధరా వీరా రత్నభూషణభూషితాః || 3

||

ప్రత్యేకలోకస్తాసాం తు తత్తల్లోకస్య నాయకాః |

సమంతాత్పద్మరాగస్య పరివార్య స్థితాః సదా || 4

||

స్వస్వలోకజనైర్జుష్టాః స్వస్వవాహనహేతిభిః |

తాసాం నామాని వక్ష్యామి శృణు త్వం జనమేజయ

|| 5 ||

పింగాక్షీ విశాలాక్షీ సమృద్ధిర్వృద్ధిరేవ చ |

శ్రద్ధా స్వాహా స్వధాభిఖ్యా మాయా సంజ్ఞా

వసుంధరా || 6 ||

త్రిలోకధాత్రీ సావిత్రీ గాయత్రీ త్రిదశేశ్వరీ |

సురూపా బహురూపా చ

స్కందమాతాఽచ్యుతప్రియా || 7 ||

విమలా చామలా తద్వదరుణీ పునరారుణీ |

ప్రకృతిర్వికృతిః సృష్టిః స్థితిః సంహృతిరేవ చ || 8 ||

సంధ్యా మాతా సతీ హంసీ మర్దికా వజ్రికా పరా |

దేవమాతా భగవతీ దేవకీ కమలాసనా || 9 ||

త్రిముఖీ సప్తముఖ్యన్యా సురాసురవిమర్దినీ |

లంబోష్ఠీ చోర్ధ్వకేశీ చ బహుశీర్షా వృకోదరీ || 10 ||

రథరేఖాహ్వాయా పశ్చాచ్ఛశిరేఖా తథాపరా |

గగనవేగా పవనవేగా చైవ తతః పరం || 11 ||

అగ్రే భువనపాలా స్యాత్తత్పశ్చాన్మదనాతురా |

అనంగానంగమథనా తద్దైవానంగమేఖలా || 12 ||

అనంగకుసుమా పశ్చాద్విశ్వరూపా సురాదికా |

క్షయంకరీ భవేచ్ఛక్తిరక్షోభ్యా చ తతః పరం || 13 ||

సత్యవాదిన్యథ ప్రోక్తా బహురూపా శుచివ్రతా |

ఉదారాఖ్యా చ వాగీశీ చతుఃషష్టిమితాః స్మృతాః ||

14 ||

జ్వలజ్జిహ్వోననాః సర్వా వమంత్యో వహ్నిముల్బణం

|

జలం పిబామః సకలం సంహరామో విభావసుం ||

15 ||

పవనం స్తంభయామోఽద్య భక్షయామోఽఖిలం

జగత్ |

ఇతి వాచం సంగిరంతే క్రోధసంరక్తలోచనాః || 16 ||

చాపబాణధరాః సర్వా యుద్ధాయైవోత్సుకాః సదా |

దంష్ట్రాకటకటారావైర్బధిరీకృతదిజ్ముఖాః || 17 ||

పింగోర్ధ్వకేశ్యః సంప్రోక్తాశ్చాపబాణకరాః సదా |

శతాక్షౌహిణికా సేనాప్యేకైకస్యాః ప్రకీర్తితా || 18 ||

ఏకైకశక్తేః సామర్థ్యం లక్షబ్రహ్మాండనాశనే |

శతాక్షౌహిణికా సేనా తాదృశీ నృపసత్తమ || 19 ||

కిం న కుర్యాజ్జగత్యస్మిన్న శక్యం వక్తుమేవ తత్ |

సర్వాపి యుద్ధసామగ్రీ తస్మిన్నాల్ స్థితా మునే ||

20 ||

రథానాం గణనా నాస్తి హయానాం కరిణాం తథా ||

శస్త్రాణాం గణనా తద్వద్గణానాం గణనా తథా || 21

||

పద్మరాగమయాదగ్రే గోమేదమణినిర్మితః |

దశయోజనదైర్ఘ్యేణ ప్రాకారో వర్తతే మహాన్ || 22 ||

భాస్వజ్జపాప్రసూనాభో మధ్యభూస్తస్య తాదృశీ |

గోమేదకల్పితాన్యేవ తద్వాసిసదనాని చ || 23 ||

పక్షిణః స్తంభవర్యాశ్చ వృక్షా వాప్యః సరాంసి చ |

గోమేదకల్పితా ఏవ కుంకుమారుణవిగ్రహాః || 24 ||

తన్మధ్యస్థా మహాదేవ్యో ద్వాత్రింశచ్ఛక్తయః స్మృతాః |

నానాశస్త్రప్రహరణా గోమేదమణిభూషితాః || 25 ||

ప్రత్యేకలోకవాసిన్యః పరివార్య సమంతతః |

గోమేదసాలే సన్నద్ధా పిశాచవదనా నృప || 26 ||

స్వర్లోకవాసిభిర్నిత్యం పూజితాశ్చక్రబాహవః |

క్రోధరక్తేక్షణా భింధి పచచ్ఛింధి దహేతి చ || 27 ||

వదంతి సతతం వాచం యుద్ధోత్సుకహృదంతరాః |

ఏకైకస్యా మహాశక్తేర్దశాక్షౌహిణికా మతా || 28 ||

సేనా తత్రాప్యేకశక్తిర్లక్షబ్రహ్మాండనాశినీ |

తాద్యశీనాం మహాసేనా వర్ణనీయా కథం నృప ||

29 ||

రథానాం నైవ గణానా వాహనానాం తద్దైవ చ |

సర్వయుద్ధసమారంభస్తత్ర దేవ్యా విరాజతే || 30

||

తాసాం నామాని వక్ష్యామి పాపనాశకరాణి చ |

విద్యాప్రీపుష్టయః ప్రజ్ఞా సినీవాలీ కుహూస్తథా ||

31 ||

రుద్రా వీర్యా ప్రభా నందా పోషిణీ ఋద్ధిదా శుభా |

కాలరాత్రిర్మహారాత్రిర్భద్రకాళీ కపర్దినీ || 32 ||

వికృతిర్దండిముండిన్యో సేందుఖండా శిఖండినీ |

నిశుంభశుంభమథినీ మహిషాసురమర్దినీ || 33

||

ఇంద్రాణీ చైవ రుద్రాణీ శంకరార్ధశరీరిణీ |

నారీ నారాయణీ చైవ త్రిశూలిన్యపి పాలినీ || 34 ||

అంబికా ప్లూదినీ పశ్చాదిత్యేవం శక్తయః స్మృతాః |

యద్యేతాః కుపితా దేవ్యస్తదా బ్రహ్మాండనాశనం ||

35 ||

పరాజయో న చైతాసాం కదాచిత్క్వచిదస్తి హి |

గోమేదకమయాదగ్రే సద్వజ్రమణినిర్మితః || 36 ||

దశయోజనతుంగోఽసౌ గోపురద్వారసంయుతః |

కపాటశృంఖలాబద్ధో నవవృక్షసముజ్జ్వలః || 37 ||

సాలస్తన్మధ్యభూంయాది సర్వం హీరమయం

స్మృతం |

గృహాణి వీధయో రథ్యా మహామార్గాంగణాని చ ||

38 ||

వృక్షాలవాలతరవః సారంగా అపి తాదృశాః |

దీర్ఘికాశ్రేణయో వాప్యస్తడాగాః కూపసంయుతాః ||

39 ||

తత్ర శ్రీభువనేశ్వర్యా వసంతి పరిచారికాః |

ఏకైకా లక్షదాసీభిః సేవితా మదగర్వితాః || 40 ||

తాలవృంతధరాః కాశ్చిచ్ఛకాఢ్యకరాంబుజాః |

కాశ్చిత్తాంబూలపాత్రాణి ధారయంత్యోఽతిగర్వితాః ||

41 ||

కాశ్చిత్తచ్ఛత్రధారిణ్యశ్చామరాణాం విధారికాః |

నానావస్త్రధరాః కాశ్చిత్కాశ్చిత్పుష్పకరాంబుజాః ||

42 ||

నానాదర్శకరాః కాశ్చిత్కాశ్చిత్కుంకుమలేపనం |

ధారయంత్యః కజ్జలం చ సిందూరచషకం పరాః ||

43 ||

కాశ్చిచ్ఛిత్రకనిర్మాత్యః పాదసంవాహనే రతాః |

కాశ్చిత్తు భూషాకారిణ్యో నానాభూషాధరాః పరాః ||

44 ||

పుష్పభూషణనిర్మాత్యః పుష్పశృంగారకారికాః |

నానావిలాసచతురా బహ్వ ఏవం విధాః పరాః ||

45 ||

నిబద్ధపరిధానీయా యువత్యః సకలా అపి |

దేవీకృపాలేశవశాత్తుచ్ఛ్చీకృతజగత్త్రయాః || 46 ||

ఏతా దూత్యః స్మృతా దేవ్యః శృంగారమదగర్వితాః |

తాసాం నామాని వక్ష్యామి శృణు మే నృపసత్తమ ||

47 ||

అనంగరూపా ప్రథమాప్యనంగమదనా పరా |

తృతీయా తు తతః ప్రోక్తా సుందరీ మదనాతురా ||

48 ||

తతో భువనవేగా స్యాత్తథా భువనపాలికా |

స్యాత్సర్వశిశిరానంగవదనానంగమేఖలా || 49 ||

విద్యుద్దామసమానాంగ్యః క్వణత్కాంచీగుణాన్వితాః |

రణన్మంజీరచరణా బహిరంతరితస్తతః || 50 ||

ధావమానాస్తు శోభంతే సర్వా విద్యుల్లతోపమాః |

కుశలాః సర్వకార్యేషు వేత్రహస్తాః సమంతతః || 51

||

అష్టదిక్షు తదైతాసాం ప్రాకారాద్భహిరేవ చ |

సదనాని విరాజంతే నానావాహనహేతిభిః || 52 ||

వజ్రసాలాదగ్రభాగే సాలో వైదూర్యనిర్మితః |

దశయోజనతుంగోఽసౌ గోపురద్వారభూషితః || 53

||

వైదూర్యభూమిః సర్వాపి గృహాణి వివిధాని చ |

వీఢ్యో రథ్యా మహామార్గాః సర్వే వైదూర్యనిర్మితాః ||

54 ||

వాపీకూపతడాగాశ్చ స్రవంతీనాం తటాని చ |

వాలుకా చైవ సర్వాపి వైదుర్యమణినిర్మితా || 55

||

తత్రాష్టదిక్షు పరితో బ్రాహ్మాయాదీనాం చ మండలం

|

నిజైర్గణైః పరివృతం భ్రాజతే నృపసత్తమ || 56 ||

ప్రతిబ్రహ్మాండమాత్మాణాం తాః సమష్టయ ఈరితాః |

బ్రాహ్మీ మాహేశ్వరీ చైవ కౌమారీ వైష్ణవీ తథా || 57

||

వారాహీ చ తథేంద్రాణీ చాముండాః సప్త మాతరః |

అష్టమీ తు మహాలక్ష్మీర్నానా ప్రోక్తాస్తు మాతరః

|| 58 ||

బ్రహ్మరుద్రాదిదేవానాం సమాకారాస్తు తాః స్మృతాః |

జగత్కల్యాణకారిణ్యః స్వస్వసేనాసమావృతాః || 59

||

తత్సాలస్య చతుర్ద్వార్షు వాహనాని మహేశితుః |

సజ్ఞాని నృపతే సంతి సాలంకారాణి నిత్యశః || 60

||

దంతినః కోటిశో వాహః కోటిశః శిబికాస్తథా |

హంసాః సింహశ్చ గరుడా మయూరా వృషభాస్తథా

|| 61 ||

తైర్యుక్తాః స్యందనాస్తద్వత్కోటిశో నృపనందన |

పార్ణిగ్రాహసమాయుక్తా ధ్వజైరాకాశచుంబినః || 62

||

కోటిశస్తు విమానాని నానాచిహ్నన్వితాని చ |

నానావాదిత్రయుక్తాని మహాధ్వజయుతాని చ ||

63 ||

వైదూర్యమణిసాలస్యాప్యగ్రే సాలః పరః స్మృతః |

దశయోజనతుంగోఽసావింద్రనీలాశ్మనిర్మితః || 64

||

తన్మధ్యభూస్తథా వీధ్యో మహామార్గా గృహాణి చ |

వాపీకూపతడాగాశ్చ సర్వే తన్మణినిర్మితాః || 65

||

తత్ర పద్మం తు సంప్రోక్తం బహుయోజన విస్తృతం |

షోడశారం దీప్యమానం సుదర్శనమివాపరం || 66

||

తత్ర షోడశశక్తీనాం స్థానాని వివిధాని చ |

సర్వోపస్కరయుక్తాని సమృద్ధాని వసంతి హి || 67

||

తాసాం నామాని వక్ష్యామి శృణు మే నృపసత్తమ |

కరాళీ వికరాళీ చ తథోమా చ సరస్వతీ || 68 ||

శ్రీ దుర్గోషా తథా లక్ష్మీః శ్రుతిశ్చైవ స్మృతిర్ధృతిః |

శ్రద్ధా మేధా మతిః కాంతిరార్యా షోడశశక్తయః || 69

||

నీలజీమూతసంకాశాః కరవాలకరాంబుజాః |

సమాః ఖేటకధారిణ్యో యుద్ధోపక్రాంతమానసాః ||

70 ||

సేనాన్యః సకలా ఏతాః శ్రీదేవ్యా జగదీశితుః |

ప్రతిబ్రహ్మాండసంస్థానాం శక్తీనాం నాయికాః స్మృతాః

|| 71 ||

బ్రహ్మాండక్షోభకారిణ్యో దేవీ శక్త్యుపబృంహితాః |

నానారథసమారూఢా నానాశక్తిభిరన్వితాః || 72 ||

ఏతత్పరాక్రమం వక్తుం సహస్రాస్యోఽపి న క్షమః |

ఇంద్రనీలమహాసాలాదగ్రే తు బహువిస్త్వతః || 73

||

ముక్తాప్రాకార ఉదితో దశయోజనదైర్ఘ్యవాన్ |

మధ్యభూః పూర్వవత్ప్రొక్తా తన్మధ్యేఽష్టదళాంబుజం

|| 74 ||

ముక్తామణిగణాకీర్ణం విస్త్వతం తు సకేసరం |

తత్ర దేవీసమాకారా దేవ్యాయుధధరాః సదా || 75

||

సంప్రోక్తా అష్టమంత్రణ్యో జగద్వార్తాప్రబోధికాః |

దేవీసమానభోగాస్తా ఇంగితజ్ఞాస్తు పండితాః || 76

||

కుశలాః సర్వకార్యేషు స్వామికార్యపరాయణాః |

దేవ్యభిప్రాయబోధ్యస్తాశ్చతురా అతిసుందరాః || 77

||

నానాశక్తిసమాయుక్తాః ప్రతిబ్రహ్మాండవర్తినాం |

ప్రాణినాం తాః సమాచారం జ్ఞానశక్త్యా విదంతి చ ||

78 ||

తాసాం నామాని వక్ష్యామి మత్తః శృణు నృపోత్తమ |

అనంగకుసుమా ప్రోక్తాప్యనంగకుసుమాతురా ||

79 ||

అనంగమదనా తద్వదనంగమదనాతురా |

భువనపాలా గగనవేగా చైవ తతః పరం || 80 ||

శశిరేఖా చ గగనరేఖా చైవ తతః పరం |

పాశాంకుశవరాభీతిధరా అరుణవిగ్రహః || 81 ||

విశ్వసంబంధినీం వార్తాం బోధయంతి ప్రతిక్షణం |

ముక్తాసాలాదగ్రభాగే మహామారకతోఽపరః || 82

||

సాలోత్తమః సముద్దిష్టో దశయోజనదైర్ఘ్యవాన్ |

నానాసౌభాగ్యసంయుక్తో నానాభోగసమన్వితః || 83

||

మధ్యభూస్తాద్యశీ ప్రోక్తా సదనాని తద్దైవ చ |

షట్కోణమత్ర విస్తీర్ణం కోణస్థా దేవతాః శృణుః || 84

||

పూర్వకోణే చతుర్వక్త్రో గాయత్రీసహితో విధిః |

కుండికాక్షగుణాభీతిదండాయుధధరః పరః || 85 ||

తదాయుధధరా దేవీ గాయత్రీ పరదేవతా |

వేదాః సర్వే మూర్తిమంతః శాస్త్రాణి వివిధాని చ ||

86 ||

స్మృతయశ్చ పురాణాని మూర్తిమంతి వసంతి హి |

యే బ్రహ్మవిగ్రహాః సంతి గాయత్రీవిగ్రహాశ్చ యే ||

87 ||

వ్యాహృతీనాం విగ్రహాశ్చ తే నిత్యం తత్ర సంతి హి |

రక్షకోణే శంఖచక్రగదాంబుజకరాంబుజా || 88 ||

సావిత్రీ వర్తతే తత్ర మహావిష్ణుశ్చ తాదృశః |

యే విష్ణువిగ్రహాః సంతి మత్స్యకూర్మాదయోఽఖిలాః

|| 89 ||

సావిత్రీవిగ్రహో యే చ తే సర్వే తత్ర సంతి హి |

వాయుకోణే పరశ్వక్షమాలాభయవరాన్వితః || 90

||

మహారుద్రో వర్తతేఽత్ర సరస్వత్యపి తాదృశే |

యే యే తు రుద్రభేదాః స్యుర్దక్షిణాస్యాదయో నృప

|| 91 ||

గౌరీభేదాశ్చ యే సర్వే తే తత్ర నివసంతి హి |

చతుఃషష్ట్యాగమా యే చ యే చాన్యైష్యాగమాః

స్మృతాః || 92 ||

తే సర్వే మూర్తిమంతశ్చ తత్రైవ నివసంతి హి |

అగ్నికోణే రత్నకుంభం తథా మణికరండకం || 93

||

దధానో నిజహస్తాభ్యాం కుబేరో ధనదాయకః |

నానావీధీసమాయుక్తో మహాలక్ష్మీసమన్వితః || 94

||

దేవ్యా నిధిపతిస్త్యాస్తే స్వగుణైః పరివేష్టితః |

వారుణే తు మహాకోణే మదనో రతిసంయుతః ||

95 ||

పాశాంకుశధనుర్బాణధరో నిత్యం విరాజతే |

శృంగారా మూర్తిమంతస్తు తత్ర సన్నిహితాః సదా ||

96 ||

ఈశానకోణే విఘ్నేశో నిత్యం పుష్టిసమన్వితః |

పాశాంకుశధరో వీరో విఘ్నహర్తా విరాజతే || 97 ||

విభూతయో గణేశస్య యా యాః సంతి నృపోత్తమ |

తాః సర్వా నివసంత్యత్ర మహైశ్వర్యసమన్వితాః ||

98 ||

ప్రతిబ్రహ్మాండసంస్థానాం బ్రహ్మాదీనాం సమష్టయః |

ఏతే బ్రహ్మాదయః ప్రోక్తాః సేవంతే జగదీశ్వరీం || 99

||

మహామారకతస్యార్గే శతయోజనదైర్ఘ్యవాన్ |

ప్రవాలసాలోఽస్త్వపరః కుంకుమారుణవిగ్రహాః ||

100 ||

మధ్యభూస్తాద్యశీ ప్రోక్తా సదనాని చ పూర్వవత్ |

తన్మధ్యే పంచభూతానాం స్వామిన్యః పంచ సంతి చ

|| 101 ||

హ్యల్లేఖా గగనా రక్తా చతుర్థీ తు కరాళికా |

మహోచ్ఛ్వాపా పంచమీ చ పంచభూతసమప్రభాః

|| 102 ||

పాశాంకుశవరాభీతిధారిణ్యోఽమితభూషణాః |

దేవీసమానవేషాఢ్యా నవయౌవనగర్వితాః || 103

||

ప్రవాలసాలాదగ్రే తు నవరత్నవినిర్మితః |

బహుయోజనవిస్తీర్ణో మహాసాలోఽస్తి భూమిప ||

104 ||

తత్ర చాన్నాయదేవీనాం సదనాని బహూన్యపి |

నవరత్నమయాన్యేవ తడాగాశ్చ సరాంసి చ ||

105 ||

శ్రీదేవ్యా యేఽవతారాః స్యుస్తే తత్ర నివసంతి హి |

మహావిద్యా మహాభేదాః సంతి తత్రైవ భూమిప ||

106 ||

నిజావరణదేవీభిర్నిజభూషణవాహనైః |

సర్వదేవ్యో విరాజంతే కోటిసూర్యసమప్రభాః || 107

||

సప్తకోటిమహామంత్రదేవతాః సంతి తత్ర హి |

నవరత్నమయాదగ్రే చింతామణిగృహం మహాత్ ||

108 ||

తత్రత్యం వస్తుమాత్రం తు చింతామణివినిర్మితం |

సూర్యోద్గారోపలైస్తద్వచ్చంద్రోద్గారోపలైస్తథా || 109

||

విద్యుత్ప్రభోపలైః స్తంభాః కల్పితాస్తు సహస్రశః |

యేషాం ప్రభాభిరంతఃస్థం వస్తు కించిన్న దృశ్యతే ||

110 ||

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణే ద్వాదశస్కంధే

పద్మరాగాదిమణివినిర్మితప్రాకారవర్ణనం

నామైకాదశోఽధ్యాయః |